

JAKT. Mens Siv Jensen beskylder mediene for Frp-jakt, er det Jens Stoltenberg som dominerer VGs førsteside på grunn av manglende bompengebetaling på vei til rypejakt.

Ingen privatsak

Replikk

CARL BORE
advokat,
Oslo

Hoksrud-saken. Jusprofessor Geir Woxholthts kritikk i Aftenposten 23. september av TV 2s Hoksrud-avsløring, underslår viktige aspekter.

Hvem man deler seng med er generelt en privatsak, men TV 2-innslaget angår ikke vernet for «private . . . på ferie», slik Woxholth hevder. Det er ingen privatsak å bryte straffeloven. Hoksrud er heller ingen privatperson. Etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) må en profilert stortingsmann finne seg i at ord og handlinger underkastes nøye undersøkelse av journalister og befolkning. Slik bør det fortsatt være. Lovbrudd kan for eksempel være relevant for en del når de stemmer. Woxholth spør om politikere bør ha svakere vern enn andre. En likestilling vil iallfall innføre noe nytt i norsk rett og stride mot EMK.

Opptakene ga TV 2 god grunn til å tro at det var kjøpt sex. Ut fra mediene synes TV 2 også å ha fått visse avklaringer fra politikeren. Innslaget var uansett underbygget og fremstod som sant. Ytringsfriheten er naturligvis spesielt viktig i slike tilfeller.

Nærmer seg en grense. Woxholth legger inn premisser om omfanget av TV 2s «overvåking» som ikke er nærmere grunnlagt. Det spørres også spekulativt om TV 2 betalte kvinnen for å avsløre og om TV 2s metode selv er «straffbar». Woxholth presiserer at han bare «spør», men dette kan forstås insinuerende, spesielt fra en jusprofessor. Personlig kan jeg ikke se at metoden skulle være straffbar, heller ikke kamerabruk. Blant annet skjedde filmingen på offentlig tilgjengelig sted. Uansett: Reises spørsmål om straffskyld, bør det grunnlegges nærmere. Noe annet er useriøst. Det spørres om ikke Woxholth selv nærmer seg en grense.

Metoden kan ikke likestilles med politiets provokasjon av bevis. Saken ville vært parallell om reporter for eksempel hadde utgitt seg for prostituert og avtalt sexkjøp. Her spurte reporter kvinnen om hvem hun hadde sex med. Det er tillatt.

Medienes granskning kan opplagt ikke begrenses til tilfeller hvor lovbrudd «sikkert» vil skje. Slik er det for eksempel ikke for politiet. Her hadde TV 2 et konkret tips. For familien er saken tung, men spørsmålet er om ytringsfriheten bør vike fordi omtalte har familie, eller om belastningen bør falle på Hoksruds kappe. Når det gjelder reisefølget, fremgikk det av innslaget at Hoksrud var alene på bordell.

Woxholth skriver at han «på det sterkeste fordømmer sexkjøp og det fullstendig uakseptable i at stortingsrepresentanter . . . blir gjerningsmenn». I så fall må TV 2 ha hatt meget god grunn til å lage innslaget. Det er uforståelig at Woxholth kan mene at lovbruddets karakter, slik som her sitert, ikke har noe med debatten å gjøre. Prostitusjon kan blant annet være linket til internasjonal kriminalitet, eksempelvis sexslaveri. Lovbruddet er høyst relevant for den etiske, rettslige og politiske vurdering av slike innslag og journalistiske metoder.

Spurv med kanoner?

Kommentar

HARALD STANGHELLE, politisk redaktør

I HELGEN KOM Fremskrittspartiets leder hjem fra en velfortjent ettervalgsferie. Det er ikke sikkert hun gledet seg. Ikke først og fremst fordi partiet hennes i går møttes for å diskutere et like overraskende som elendig valgresultat, men fordi en stortingsrepresentant har vært på ville veier i Riga. Og det med TV 2s skjulte kamera på slep.

Slikt blir det pirrende journalistikk, mye uryddighet og livlig diskusjon av.

Offerrolle. Siv Jensen begynner i den ende av saken som instinktivt faller henne mest naturlig: Frp-lederen mener det foregår en «kraftig forskjellsbehandling» når mediene jakter på politikerkandaler. Hennes tese er at Frps syndere mer aktivt navngis og partitilknyttes enn tillitsvalgte fra andre partier.

Slik velger hun offerrollen i møtet med problemene. Det er en risikabel posisjon fordi den så lett forveksles med ansvarsfraskrivning og bagatellisering. Og slikt peker igjen tilbake på utøvelsen av lederskap. Senest i Birkedal-saken ble et godt planlagt frontalangrep på mediene for åpen mikrofon en bumerang for Frp-ledelsen.

«Siv Jensen har trolig mer rett enn vi mediefolk er villig til å innrømme»

Trekkes langt. Tross dette har Siv Jensen trolig mer rett enn vi mediefolk er villig til å innrømme. Senest i lørdagens utgave av Dagens Næringsliv pryder en lett aldrende herre fra Frogn forsiden i Dagens Næringsliv: «Frp-politiker siktet for grovt skattesvik».

«Frp-politiker»?
Vel, vel. Man skal trekke begrepet svært langt for at akkurat denne partitilknytningen er et relevant poeng på riksavisenes førstesider. Mannen har ikke lenger offentlige verv. Fortsatt er han nestleder i Frps lokallag, men selve skattesaken hans har absolutt intet å gjøre med partivervet.

Eksemplet er tilfeldig fordi det er så ferskt. Men Frp har nok oftere enn andre partier opplevd at perifere tillitsvalgte er trukket frem i forbindelse med både sexkandaler og annet bråk i og utenfor partiet.

Festforestilling. Ofte er det blitt slik fordi de store sakene har skapt ringer i vannet. Det har meldt seg varslere som kommer med nye saker som tegner bildet av en ukultur. Slikt er vi i mediene svake for – også når det er urettferdig overfor Fremskrittspartiet.

Vi journalister er enkle slik. Fremskrittspartiet har dessuten selv bidratt med den ene mediemessige festforestillingen etter den andre. Rå partioppgjør, eksklusjoner for åpen mikrofon, bite splittelser og personlige snør og tåre-scener har vært faste poster. Kanskje rett og slett partiet selv aldri har sluttet å skape forventninger hos oss mediefolk om at man alltid finner noe spesielt der?

Overtidskroner. Siv Jensen tar likevel feil hvis hun tror at TV 2 ikke ville interessert seg for Riga-reisen hvis tipset gjaldt en Ap-politiker eller en KrF-er. Snarere ville nok det journalistiske håpet om en dobbeltmoralisk skandale vært større, og all logikk tyder på at TV 2 ikke ville brukt en overtidskrone mindre.

Dessuten bør Siv Jensen og andre Frp-politikere som tror det vonde som rammer dem, utelukkende kan lastes mediene, tillate seg å følge debatten som pågår om TV 2s metoder. For den er

frisk og god, og mange mediefolk er dypt skeptiske til den grensen som nå er flyttet over til en privatsfære der den treffer en hel familie med full kraft.

Bedrevitere. Det har fått en vanligvis nøktern redaktør som eks-VG-sjef Bernt Olufsen til å rase mot «politisk korrekte bedrevitere i pressen». Slikt språk er jo en velkjent hersketeknikk. Pussig nok er da også Olufsen i samme kommentar like sint på Siv Jensen fordi hun kaller journalister og redaktører for, ja, nettopp «bedrevitere».

Det er ikke så lett å vite hvem Olufsen sikter til. Det kan jo være den «politisk korrekte» Trygve Hegnar, som hevder at mediene ikke kan drive slik overvåking av privatpersoner. Det kan være oss som mener de samfunnsmessige konsekvensene som avsløres, ikke er så store at metodene kan forsvares. Men kanskje er det heller sin etterfølger i VG-sjefstolen Olufsen har i tankene: Torry Pedersen har jo med prisverdig klarhet slått fast at dagens VG-ledelse ikke ville tillatt TV 2s metoder i denne saken.

Kinderegg. Siv Jensen kan jo også være seg å lese søndagens VG, der det ikke er en uheldig Frp-politiker, men tvert om statsminister Jens Stoltenberg som «skandaliseres».

Statsministeren har vært på jakt, men på vei inn til Arne Brimis praktfulle Vi-anvang ble det ikke løst bompengavgift på den private veien. Bilen ble tatt av en ivrig oppsynsmann – og bot ble det.

Historien har sine sider: Den sterkt kritikverdige er at da sjåførens bortforklaring ikke ble akseptert, hoppet livvakt ut av bilen for nærmest å true statsministerbilen fordi.

Den alvorlige er at saken med all ønsket tydelighet viser at man ikke går skadefri i mediene om man er statsminister og kommer fra Arbeiderpartiet.

Og den kuriøse siden er at Stein Erik Hagen i gårsdagens VG gir Jens Stoltenberg en leksjon i hvordan byfolk bør oppføre seg når de er på tur i Bygde-Norge.

Nærmere et kinderegg er det knapt mulig å komme – for oss mediefolk.

harald.stanghelle@aftenposten.no